

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudkyň Jiřiny Chmelové a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **B. V.**, žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 427/16, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 10. 2023, čj. MSP-632/2023-OSV-OSV/2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2023, čj. 14 A 152/2023-16,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) napadá kasační stížností v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

[2] Městský soud obě žádosti zamítl, protože stěžovatel řádně neosvědčil nedostatek svých prostředků k úhradě soudního poplatku. Dále uvedl, že i při řádném doložení nemajetnosti, by stěžovateli nemohl přiznat dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků s ohledem na množství a povahu sporů, jež vůči různým orgánům veřejné správy vede. Zdůraznil, že osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti, a i v případě nemajetnosti může soud výjimečně toto dobrodiní odeprít z důvodu uplatňování práv zjevně svévolným a šikanózním způsobem. Jelikož je osvobození od soudních poplatků podmínkou pro

ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s., zamítl městský soud i stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se žalovaný podílí na koordinovaném postupu proti jeho osobě tím, že kryje praktiky podřízených složek, a to včetně soudů. Toto spolčení státních orgánů má mít kořeny v metodice StB z roku 1982 a pokračuje údajně doposud. Za součinnosti žalovaného se má na podvodech spáchaných proti stěžovateli podílet i Městský soud v Praze tím, že zamítl jeho žádost podanou podle § 36 odst. 3 s. ř. s. Součástí kasační stížnosti je rovněž požadavek na osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Co se týče stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudního poplatku, zde Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí, které stěžovatel v tomto případě napadá, nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu NSS z 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Zároveň ani v řízení o kasační stížnosti nemohly vzniknout náklady státu, které by musel stěžovatel platit, pokud by nebyl osvobozen (§ 60 odst. 4 s. ř. s.) Nejvyšší správní soud proto o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků nemusel rozhodovat.

[5] Stěžovatel rovněž nemusí být pro tento případ v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (usnesení rozšířeného senátu NSS z 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto nevyžadoval ani toto jinak povinné zastoupení. Jelikož však stěžovatel o ustanovení advokáta v kasační stížnosti požádal, posoudil soud jeho žádost z hlediska toho, zda je takový postup nutný k ochraně jeho práv podle § 35 odst. 10 s. ř. s.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti brojí proti usnesení městského soudu o neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce. Přestože je stěžovatelova argumentace v kasační stížnosti ve vztahu k dané otázce z valné většiny irelevantní, lze z ní vyčíst, čeho se domáhá. Stěžovatel má za to, že výroky I a II napadeného usnesení jsou nesprávné, neboť jak jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, tak i jeho návrhu na ustanovení zástupce měl městský soud vyhovět. Kasační stížnost tedy splňuje veškeré zákonné náležitosti (byť je na samé hranici projednatelnosti). Nejvyšší správní soud na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise městského soudu dokáže plně posoudit otázku týkající se neosvobození od soudního poplatku a neustanovení zástupce, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Ani stěžovatel v kasační stížnosti blíže nepřiblížil, z jakého důvodu je ustanovení zástupce nezbytné k ochraně jeho práv. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ustanovení zástupce stěžovateli není třeba, neboť se jedná o věc jednoduchou.

[7] Zároveň s ohledem na počet obdobných věcí stěžovatele vedených u tohoto soudu a předchozí praxi Nejvyššího správního soudu v těchto věcech (rozsudek NSS z 19. 11. 2021, čj. 3 As 306/2021-13), neshledal soud důvod k tomu, aby byl stěžovateli poskytnut další prostor k obstarání zástupce na své náklady. I pokud v minulosti totiž stěžovatel tuto možnost dostal, stejně ji nevyužil (usnesení NSS z 25. 4. 2019, čj. 9 As 48/2019-20 nebo

pokračování

usnesení NSS z 17.08.2023, čj. 4 As 266/2023-16). Soud proto přistoupil přímo k posouzení kasační stížnosti.

[8] Kasační stížnost **není** důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil důvody, pro které městský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, a plně se s nimi ztotožnil. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že městský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel však tento formulář nevyplnil úplně. Zejména neuvedl ani nijak nedoložil, jaké jsou jeho výdaje. Sdělil pouze, že jeho příjmy tvoří starobní důchod ve výši 6 154 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 1 267 Kč. Ve formuláři dále už jen uvedl ke kolonce „jiné okolnosti, které by mohly mít vliv na osvobození“, že je mu upírán nárok kvůli metodice STB z roku 1982.

[10] Podle judikatury NSS břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (rozsudek NSS z 25. 10. 2017, č. j. 10 As 301/2017-20). Soud by však měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel. Pokud např. soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud ale účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodl nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (rozsudek NSS z 17. 10. 2022, čj. 10 As 261/2022-13).

[11] Městský soud tedy v tomto případě nemusel ani vyzývat stěžovatele k doplnění tvrzení o majetkových poměrech. I podle názoru NSS stěžovatel totiž vzhledem k enormnímu množství soudních řízení (včetně mnohých řízení o osvobození od soudních poplatků), které již vedl, musel vědět, jakým způsobem je potřeba formulář vyplnit.

[12] Jak správně dále poznamenává městský soud, i kdyby stěžovatel svou nemajetnost řádně doložil, je možné dobrodiní v podobě osvobození od soudních poplatků nepřiznat i s ohledem na množství a povahu sporů, které vůči různým orgánům veřejné správy vede.

[13] Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát ve své judikatuře uvedl, smyslem a účelem osvobození od soudních poplatků je ochrana nemajetného účastníka řízení před odepřením přístupu k soudu. Účelem osvobození od soudních poplatků naopak není odbřemenit nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, včetně těch, které opakovaně a soustavně vyvolávají, ačkoliv nemají zjevný dopad do jejich životní sféry. Přestože je tedy účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků, může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které vede (rozsudek NSS z 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66).

[14] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení z 27. 5. 2021, čj. 1 As 70/2008-74, publ. pod č. 2099/2010 Sb. NSS, uvedl: „*Neosvobození bude za splnění podmínek výjimkou z pravidla, pro kterou musí existovat vážné skutkové důvody, které je soud v rámci odůvodnění svého uvážení povinen přezkoumatelně vyložit, přičemž vždy musí mít na paměti,*

že základním smyslem a účelem uvedeného ustanovení je zajistit rovný přístup všech osob k soudní ochraně, tj. výkon ústavně zaručeného základního práva.“ Pokud tedy soud účastníkovi řízení naplňujícímu podmínku nemajetnosti ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. odepře osvobození od soudních poplatků, musí tento svůj postup přesvědčivě odůvodnit. “

[15] Nejvyšší správní soud shledal napadené usnesení městského soudu dostatečně a srozumitelně odůvodněné. Městský soud podrobně vysvětlil, v jakých okolnostech shledává zneužívající přístup stěžovatele. Stěžovatelovy argumenty obsažené v žalobě i v kasační stížnosti jsou téměř identické jako v jeho ostatních mnoha podáních, kterými vyvolává velké množství sporů s různými orgány veřejné správy. S výsledky již proběhlých řízení stěžovatel nijak nepracuje a pouze opakuje tatáž sdělení o korupci, podvodech a spolčení státních orgánů proti jeho osobě. Jádrem argumentů je tvrzení stěžovatele o metodice StB z roku 1982 a upření práva signatáře Charty 77. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že stěžovatel podobná tvrzení opakuje i v ostatních kasačních stížnostech, včetně kasačních stížností proti usnesením krajských soudů o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce (jen z poslední doby rozsudek NSS z 12. 7. 2023, čj. 10 As 164/2023-12 nebo rozsudek NSS z 8. 12. 2023, čj. 5 As 260/2023-12).

[16] Závěry městského soudu tedy nikterak nevybočují z mezí zákona ani konstantní judikatury a Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožnil. Nejvyšší správní soud proto výrokem II. zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v dalším řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. února 2024

Milan Podhrázký
předseda senátu